

Поручик Вълчо Цанов Тошев: Размирни години 15-и пехотен Ломски полк Времето от месец юли 1942 година до месец юли 1944 година 15-и пехотен Ломски полк прекара в Белоградчик. За това време в полка идваха нови набори за обучение на военното дело, а старите си отиваха по домовете. На 1 февруари 1943 година и в нашето семейство дойде радостта - роди ни се син, на когото дадохме името Борислав. През септември 1943 година нашето семейство се събра под един покрив със семейството на жена ми. С разгрома на германската армия при Сталинград

през февруари 1943 година в нашия полк започнаха да се явяват пукнатини. Летящите в големи въздушни съединения американски бомбардировачи над нашата територия, големите бомбардировки над София, Враца и др. разклатиха вярата в нас в победата на Германия. Появиха се първите партизански чети и във Видинския окръг (народът ги наричаше "шумкари"). Някои от войниците в полка като задигнаха личното си оръжие избягаха от полка и се присъединиха към действащия в района партизански отряд "Георги Бенковски". Войникът Славчо Георгиев Дроцанов, от после наречен Асен Балкански, стана партизанин в Пиротския край като оглави партизанския отряд там.

С напредването на съветските войски източният фронт се приближаваше към нашата страна. Това още повече активизираше партизанското движение в страната. За унищожаване на партизанския отряд бяха включени една или друга роти от полка във взаимодействие с други военни поделения и полицейски части. В такава акция в началото на месец януари 1944 година бяха избити 17 души партизани от партизанския отряд "Георги Бенковски".

В една такава акция, проведена в района на село Бели Мел, Фердинандско, бях включен и аз с моето конно поделение. От тази акция успях да изляза чист благодарение на това, че един от войниците ми на име Младен Митов Вачев - ятак на отряда "Христо Михайлов", който действаше в този район, ме води по безопасни за мен пътища и там, където не беше партизанския отряд. Когато войниците от пета рота под командата на поручик Димитър Стефанов Ташев разкриха партизаните и избиха част от тях в с. Помеждин, беше заловен жив партизанинът Захари Вачев Вълв. Тогава моят войник бе разкрит като ятак и арестуван. В тази акция моето действие се състоеше в блокиране на пътя от Бели мел до чешмата извън селото в посока Фердинанд и в охрана на задържаните в училището ятаци и уличените в поддръжка на отряда селяни. Тук за първи път видях арестувани цели семейства - старци, майки, бащи и деца. С арестуваните влязах в постоянна връзка и давах съгласието си да бъдат обслужени, да им се дава вода, храна, естествени физиологични нужди и т.н. По този начин още повече се запознах и сдружих с фамилията на заловения жив партизанин Захари Вачев - брат му Петко Вачев, снаха му Върба, баща му дядо Вачо с бабата, брат му Ценко Вачев Вълв, пощенски служител със жена си и др. Арестуването на моя войник Младен Митов Вачев още повече затрудни моята работа в това село. Благодарение, че акцията се командваше от подполковник Иван П. Шулеков, с когото бях в много близки връзки, успях да взема моя войник, неговите близки и близките на заловения жив партизанин, който впрочем беше мой войник от противовъздушната охрана на Белоградчик, под моя закрила. По мое настояване и молба пред командването успях да извадя майката и бащата на заловения жив партизанин с дъщерите на неговия брат

Петко Вачев Вълв от положението им на арестанти в училището и издействия да бъдат изпратени в друго населено място, където момичетата ще се грижат за своите баба и дядо. На моя войник Младен Митов Вачев на три пъти правих дознание докато то се хареса на ръководителя на секцията държавна сигурност, името на когото не помня. По моя доклад този войник само след 5-6 дни след моето напускане село Бели мел беше освободен от затвора. От това семейство години наред по-късно получавах поздравителни писма.

С връщането на действащите в тази акция части в Белоградчик полкът пак се събра в постоянния си гарнизон, където аз отново поех противвъздушната отбрана на града, която се осъществяваше с противосамолетни картечници в картечни гнезда, изградени във височините и скалите над града. Обявяването на въздушна тревога ставаше с електрически и ръчни сирени след сигнал от ПВХЗ - центъра в Щаба на полка, който разполагаше с радиоапарат и апаратура на улавяне на шума на летящи самолети. Около десет минути след въздушната тревога небето над Белоградчик изцяло се покриваше от летящите към Плоещ или връщащите се оттам американски летящи крепости и други самолети бомбардировачи и охраняващите ги изстребители. Тези хищни въздухоплавателни апарати смущаваха града както през деня, така и през нощта. Населението използваше за укрития естествени или изкуствени скривалища в близките скали или мазетата на масивните сгради. Покривите на казармите и погребите бяха боядисани в защитни цветове. Често за укритие се използваше и пещерата в близост до старото шосе след панаирището. Там бягаше и моето семейство като количката със сина ми се носеше на ръце от моя ординарец - много едър българин от с. Златен рог. При едно такова нападение в тази пещера намери смъртта си един възрастен западен подполковник, евакуиран в Белоградчик - сърцето му не е издържало на физическото и психическо напрежение.